

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. birželio 30 d.
(OR. en)

11139/23

ECOFIN 664
UEM 198
SOC 490
EMPL 341
COMPET 685
ENV 764
EDUC 277
RECH 309
ENER 400
JAI 910
GENDER 141
ANTIDISCRIM 135
JEUN 179
SAN 416

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinųjų atstovų komitetui / Tarybai

Ankstesnio

dokumento Nr.: 9830/1/23 REV 1

Komisijos dok. Nr.: COM(2023) 609 final

Dalykas: TARYBOS REKOMENDACIJA dėl Ispanijos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Ispanijos stabilumo programos

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas Komisijos rekomendacija (COM(2023) 609 final) grindžiamas Tarybos rekomendacijos projektas, kurį apsvarstė Taryba ir Europos Vadovų Taryba.

TARYBOS REKOMENDACIJA

... m. d.

dėl Ispanijos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Ispanijos stabilumo programos

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo², ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

² OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241³, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – Priemonė). Pagal Priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos semestro prioritetus Priemonė prisidedama prie ekonomikos bei įtraukaus atsigavimo ir tvarių bei augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma reformomis ir investicijomis siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti valstybių narių ekonomikos atsparumą. Ja taip pat padedama stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą Sąjungoje ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą. 2022 m. birželio 30 d., laikantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalies, atnaujintas pagal Priemonę kiekvienai valstybei narei skiriamas didžiausias finansinis įnašas;

³ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (2) 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija priėmė 2023 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2023 m. kovo 23 d. Europos Vadovų Taryba pritarė 2023 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytiems prioritetams, grindžiamiems keturiais konkurencingo tvarumo aspektais. 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė 2023 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Ispanija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika ir dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija priėmė nuomonę dėl Ispanijos 2023 m. biudžeto plano projekto. Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir pasiūlymą dėl 2023 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. 2023 m. gegužės 16 d. Taryba priėmė Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos⁴ (toliau – 2023 m. Rekomendacija dėl euro zonos) ir 2023 m. kovo 13 d. – bendrą užimtumo ataskaitą;
- (3) nors Sąjungos šalių ekonomika demonstruoja didelį atsparumą, geopolitinės aplinkybės ir toliau daro neigiamą poveikį. Kadangi Sąjunga tvirtai remia Ukrainą, Sąjungos ekonominės ir socialinės politikos darbotvarkėje daugiausia dėmesio skiriama neigiamo sukretimų energetikos srityje poveikio tiek pažeidžiamiems namų ūkiams, tiek įmonėms mažinimui trumpuoju laikotarpiu ir tolesnėms pastangoms įgyvendinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, remti tvarų ir integracinį augimą, apsaugoti makroekonominį stabilumą ir didinti atsparumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Joje taip pat daug dėmesio skiriama Sąjungos konkurencingumo ir našumo didinimui;

⁴ 2023 m. gegužės 16 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C 180, 2023 5 23, p. 1).

- (4) 2023 m. vasario 1 d. Komisija paskelbė komunikatą „*Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui*“ (toliau – Žaliojo kurso pramonės planas). Žaliojo kurso pramonės planu siekiama didinti neutralaus poveikio klimatui Sąjungos pramonės konkurencingumą ir remti greitą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos. Planas papildo pagal Europos žaliąjį kursą ir planą „REPowerEU“ dedamas pastangas. Juo taip pat siekiama sukurti palankesnę aplinką, kurioje būtų plėtojami Sąjungos poveikio klimatui neutralizavimo technologijų ir produktų gamybos pajėgumai, kurių reikia Sąjungos plataus užmojo klimato srities tikslams pasiekti, taip pat užtikrinti prieigą prie atitinkamų svarbiausiųjų žaliavų, be kita ko, įvairinant tiekimo šaltinius, tinkamai naudojant geologinius išteklius valstybėse narėse ir maksimaliai didinant žaliavų perdirbimą. Žaliojo kurso pramonės planas grindžiamas keturiais ramsčiais: nuspėjama ir supaprastinta reglamentavimo aplinka, galimybėmis sparčiau gauti finansavimą, įgūdžių stiprinimu ir atvira prekyba siekiant atsparių tiekimo grandinių. 2023 m. kovo 16 d. Komisija taip pat paskelbė komunikatą „*Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.*“, kuriame dėmesys sutelktas į devynis vienas kitą stiprinančius veiksnius ir tikslą sukurti augimą skatinančią reglamentavimo sistemą. Jame nustatyti politikos prioritetai, kuriais, siekiant ilgalaikio Sąjungos ir jos valstybių narių konkurencingumo, skatinama aktyviai vykdyti struktūrinius patobulinimus, tinkamai orientuotas investicijas ir reglamentavimo priemonės. Toliau pateikiamos rekomendacijos padeda šiuos prioritetus įgyvendinti;

- (5) 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau evoliucionuoja atsižvelgiant į Priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais atsižvelgiama į visas atitinkamas pastaraisiais metais konkrečioms šalims pateiktas rekomendacijas arba didelę jų dalį. 2019, 2020 ir 2022 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat aktualios ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;
- (6) 2023 m. vasario 27 d. priimtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/435⁵ (toliau – „REPowerEU“ reglamentas) siekiama greitai laipsniškai panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Taip bus prisidėta prie Sąjungos energetinio saugumo ir jos energijos šaltinių įvairinimo, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. „REPowerEU“ reglamentu valstybėms narėms suteikiama galimybė į nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtraukti naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus. Tos reformos ir investicijos taip pat padės didinti neutralaus poveikio klimatui Sąjungos pramonės konkurencingumą, kaip nurodyta Žaliojo kurso pramonės plane, ir atsižvelgti į 2022 m. ir, kai taikytina, 2023 m. konkrečioms valstybėms narėms pateiktas su energetika susijusias rekomendacijas. „REPowerEU“ reglamentu nustatoma naujos kategorijos negražintina finansinė parama, kurią valstybės narės gali gauti, kad galėtų finansuoti naujas su energetika susijusias reformas ir investicijas, numatytas jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose;

⁵ 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1).

(7) 2023 m. kovo 8 d. Komisija priėmė komunikatą, kuriame pateikė 2024 m. fiskalinės politikos gaires (toliau – 2023 m. kovo 8 d. komunikatas). Juo siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą. Komisija priminė, kad Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymas baigsis 2023 m. pabaigoje. Ji paragino 2023–2024 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria užtikrinamas vidutinės trukmės skolos tvarumas ir tvariai didinamas potencialus augimas, ir paragino valstybes nares savo 2023 m. stabilumo ir konvergencijos programose nustatyti, kaip jų fiskaliniais planais bus užtikrinta, kad vidutinės trukmės laikotarpiu būtų laikomasi Sutartyje nustatytos 3 % bendrojo vidaus produkto (BVP) pamatinės vertės ir kad skola būtų patikimai bei nuolat mažinama arba išliktų apdairaus lygio. Komisija taip pat paragino valstybes nares laipsniškai nutraukti nacionalines fiskalines priemones, nustatytas siekiant apsaugoti namų ūkius ir įmones nuo energijos kainų sukkelto sukrėtimo, pradedant nuo mažiausiai tikslingų priemonių. Ji nurodė, kad jei dėl atsinaujinusio su energijos kainomis susijusio spaudimo reikėtų pratęsti paramos priemonių taikymą, valstybės narės tokias priemones turėtų tikslingiau taikyti pažeidžiamiems namų ūkiams ir įmonėms. Komisija pareiškė, kad fiskalinės rekomendacijos bus kiekybiškai įvertintos ir diferencijuotos. Be to, kaip pasiūlyta 2022 m. lapkričio 9 d. jos komunikate dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių, fiskalinės rekomendacijos bus suformuluotos remiantis grynosiomis pirminėmis išlaidomis. Ji rekomendavo, kad visos valstybės narės ir toliau išsaugotų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir užtikrintų veiksmingą Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšų panaudojimą, ypač atsižvelgdamos į žaliosios bei skaitmeninės pertvarkų ir atsparumo didinimo tikslus. Komisija nurodė, kad, laikydamasi esamų teisinių nuostatų ir remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, 2024 m. pavasarį ji Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras;

- (8) 2023 m. balandžio 26 d. Komisija pristatė pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais įgyvendinama visapusiška Sąjungos ekonomikos valdymo taisyklių reforma. Pagrindinis pasiūlymų tikslas – stiprinti valstybės skolos tvarumą ir skatinti tvarų bei integracinį ekonomikos augimą visose valstybėse narėse įgyvendinant reformas ir investuojant. Savo pasiūlymais Komisija siekia didinti nacionalinę atsakomybę, supaprastinti sistemą ir labiau orientuotis į vidutinės trukmės laikotarpį, kartu užtikrinant veiksmingą ir darnesnę vykdymo užtikrinimą. Kaip teigiama 2023 m. kovo 14 d. Tarybos išvadose dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių, tikslas – teisėkūros darbą užbaigti 2023 m.;
- (9) 2021 m. balandžio 30 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Ispanija Komisijai pateikė savo nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija, vadovaudamasi to reglamento V priede išdėstytomis vertinimo gairėmis, įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną. 2021 m. liepos 13 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą dėl Ispanijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo⁶. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimamo sprendimo, kad Ispanija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

⁶ Dok. ST 10150/21 INIT; ST 10150/21 ADD 1; ST 10150/21 ADD 1 REV 1; ST 10150/21 ADD 1 REV 2; ST 10150/21 COR 1.

- (10) 2023 m. balandžio 28 d. Ispanija pateikė 2023 m. nacionalinę reformų programą ir, pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnio 1 dalį – 2023 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos kartu. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį 2023 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Ispanijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;
- (11) 2023 m. gegužės 24 d. Komisija paskelbė 2023 m. Ispanijos ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Ispanijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2022 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip ji įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis ta analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Ispanijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

(12) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko nuodugnią Ispanijos apžvalgą ir 2023 m. gegužės 24 d. paskelbė jos rezultatus. Komisija padarė išvadą, kad Ispanijoje yra susidaręs makroekonominis disbalansas. Visų pirma su didele privačiojo sektoriaus, valdžios sektoriaus ir išorės skola susijęs pažeidžiamumas, turintis tarpvalstybinės svarbos, mažėja, tačiau išlieka. Išorės skolos, ypač privačiojo sektoriaus skolos santykis per antrąjį dešimtmetį mažėjo, o po laikino veiklos sustabdymo 2020 m. vėl pradėjo mažėti 2021 m. ir numatoma, kad ir toliau mažės dėl ekonomikos augimo. Tačiau šių rodiklių lygis vis dar yra aukštas. Išorės pozicijai teigiamos įtakos turėjo jau dešimtmetį perteklinė einamoji sąskaita, net jei pastaruoju metu ji sumažėjo dėl COVID-19 pandemijos poveikio turizmo eksportui ir didesnių energijos kainų 2022 m. Valdžios sektoriaus skola tebėra didelė. 2022 m. ji vėl ėmė mažėti, kaip prieš COVID-19 pandemiją, kai dėl spartaus nominaliojo BVP augimo padėtis gerėjo, tačiau vis dar viršija prieš COVID-19 pandemiją buvusį lygį. Prognozuojama, kad 2023 ir 2024 m. šis mažėjimas vyks lėčiau ir bus grindžiamas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytais politikos priemonėmis. Finansų sistema pasirodė esanti atspari pastarojo meto sukrėtimams, kuriuos sukėlė COVID-19 pandemija ir energetikos krizė. Nedarbas vėl mažėja, tačiau jis vis dar yra didelis, o pažeidžiamumas išlieka, įskaitant labai didelį ilgalaikį ir jaunimo nedarbą. Galima rizika, turinti įtakos tolesniam pažeidžiamumo mažėjimui, daugiausia susijusi su finansinių sąlygų griežtinimo poveikiu namų ūkių ir įmonių finansinei būklei, taip pat valdžios sektoriaus skolos tvarumui vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, atsižvelgiant į dabartines rinkos sąlygas ir visuomenės senėjimą. Padaryta politikos įgyvendinimo pažanga, o tolesnis ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimas turėtų užtikrinti papildomą pažangą;

- (13) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, Ispanijos valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 6,9 % BVP 2021 m. iki 4,8 % 2022 m., o valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 118,3 % BVP 2021 m. pabaigoje iki 113,2 % 2022 m. pabaigoje; 2023 m. gegužės 24 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Tame pranešime aptarta Ispanijos biudžeto būklė, nes šalies valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas. Vadovaudamasi 2023 m. kovo 8 d. komunikatu, Komisija 2023 m. pavasarį nesiūlė pradėti naujų perviršinio deficito procedūrų. Savo ruožtu Komisija konstatavo, kad remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, 2024 m. pavasarį ji Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras. Ispanija turėtų į tai atsižvelgti vykdydama savo 2023 m. biudžetą ir rengdama 2024 m. biudžeto plano projektą;
- (14) valdžios sektoriaus balansui poveikį padarė fiskalinės politikos priemonės, priimtose siekiant sušvelninti ekonominę ir socialinę energijos kainų kilimo poveikį. 2022 m. tokios pajamos mažinančios fiskalinės politikos priemonės apėmė elektros energijai ir dujoms taikomo PVM sumažinimą, specialaus elektros energijos mokesčio sumažinimą ir elektros energijos gamybos vertės mokesčio taikymo sustabdymą, o tokios išlaidas didinančios fiskalinės politikos priemonės apėmė bendrąją 20 centų už litrą nuolaidą transporto priemonių degalams, namų ūkių ir energijai imlių pramonės sektorių pajamų rėmimą, didesnes išmokas pagal socialinius elektros energijos kuponus ir kainų nuolaidas už naudojimąsi viešuoju transportu. Komisijos vertinimu, 2022 m. šių priemonių grynasis poveikis biudžetui sudarė 1,6 % BVP. Be to, apskaičiuotosios su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotųjų priemonių išlaidos 2022 m. sumažėjo iki 0,5 % BVP, palyginti su 3,1 % 2021 m.;

- (15) 2021 m. birželio 18 d. Taryba rekomendavo Ispanijai⁷ 2022 m. pasinaudoti Priemone papildomoms investicijoms, kuriomis remiamas ekonomikos atsigavimas, finansuoti, kartu vykdant apdairią fiskalinę politiką. Be to, Taryba rekomendavo Ispanijai išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Taryba taip pat rekomendavo Ispanijai riboti nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą;
- (16) remiantis Komisijos skaičiavimais, 2022 m. fiskalinės politikos kryptis⁸ buvo remiamojo pobūdžio, t. y. -2,5 % BVP. Kaip rekomendavo Taryba, Ispanija toliau rėmė ekonomikos atsigavimą vykdydama pagal Priemonę finansuojamas investicijas. Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2022 m. sudarė 1,1 % BVP (2021 m. – 1,2 % BVP). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos fiskalinės politikos kryptčiai turėjo 0,3 procentinio punkto skatinamąjį poveikį⁹. Todėl Ispanija išlaikė nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas, kaip rekomendavo Taryba. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai sudarė 2,7 procentinio punkto. Tas reikšmingas skatinamasis poveikis apėmė priemonių, kuriomis siekta sumažinti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį (1,5 % BVP papildomos grynosios biudžeto išlaidos), papildomą poveikį. Be to, didesnės išlaidos tarpiniam vartojimui ir socialiniams pervedimams natūra taip pat prisidėjo prie gryųjų pirminių einamųjų išlaidų augimo. Reikšmingas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų skatinamasis poveikis buvo tik iš dalies susijęs su priemonėmis, kuriomis siekiama mažinti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį. Todėl Ispanija nepakankamai apribojo nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą;

⁷ 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Ispanijos stabilumo programos (OL C 304, 2021 7 29, p. 38).

⁸ Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones), išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones, bet įskaitant Priemonės ir kitų Sąjungos fondų negražintina parama (dotacijomis) finansuojamas išlaidas, pokytis, palyginti su vidutinės trukmės potencialiu augimu. Daugiau informacijos pateikta fiskalinės statistikos lentelių 1 langelyje.

⁹ Dėl laipsniško prisitaikymo prie iki COVID-19 pandemijos buvusio lygio, kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turėjo 0,3 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

- (17) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos 2023 m. stabilumo programoje pateiktos biudžeto projekcijos, atitinka Komisijos 2023 m. pavasario prognozę dėl 2023 m., o dėl vėlesnio laikotarpio yra palankesnis. Vyriausybė prognozuoja, kad realusis BVP 2023 m. išaugs 2,1 %, o 2024 m. – 2,4 %. Tuo tarpu Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. realiojo BVP augimas bus šiek tiek mažesnis – 1,9 %, o 2024 m. – 2,0 %, daugiausia dėl mažesnio numatomo privačiojo vartojimo poveikio tiek 2023, tiek 2024 m., taip pat dėl nuosaikesnio investicijų augimo 2024 m. 2023 m. stabilumo programoje pateikta palankesnė perspektyva taip pat atspindi didesnę numatomą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano poveikį veiklai prognozės laikotarpiu;
- (18) 2023 m. stabilumo programoje vyriausybė numato, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 3,9 % BVP. Sumažėjimas 2023 m. daugiausia susijęs su mažesnėmis, palyginti su 2022 m., priemonių, kurių imtasi reaguojant į padidėjusias energijos kainas, išlaidomis. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sumažės nuo 113,2 % 2022 m. pabaigoje iki 111,9 % 2023 m. pabaigoje. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas bus 4,1 % BVP. Tai atitinka 2023 m. stabilumo programoje numatomą deficitą. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP mažesnis: 110,6 % 2023 m. pabaigoje dėl mažesnio atsargų ir srautų koregavimo;

(19) numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus balansui poveikį toliau darys priemonės, priimtose siekiant sušvelninti ekonominę ir socialinę energijos kainų kilimo poveikį. Jas sudaro priemonės, kurių taikymas pratęstas nuo 2022 m. (visų pirma, elektros energijai ir dujoms taikomo PVM sumažinimas, specialaus elektros energijos mokesčio sumažinimas, elektros energijos gamybos vertės mokesčio taikymo sustabdymas, namų ūkių ir energijai imlių pramonės sektorių pajamų rėmimas, didesnės išmokos pagal socialinius elektros energijos kuponus ir kainų nuolaidos už naudojimąsi viešuoju transportu), taip pat naujos priemonės, pavyzdžiui, 20 centų už litrą nuolaida transporto priemonių degalams dabar skirta kelių ir jūrų transporto bei žemės ūkio ir žuvininkystės sektoriams, ir vienkartinė 200 EUR subsidija mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams. Tų priemonių išlaidas iš dalies kompensuoja mokesčiai, taikomas nenumatytam didelių energijos tiekėjų pelniui. Atsižvelgiant į tas pajamas, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad paramos priemonių grynosios biudžeto išlaidos 2023 m. sudarys 0,6 % BVP¹⁰. Neatrodė, kad dauguma 2023 m. priemonių yra orientuotos į labiausiai pažeidžiamus namų ūkius ar įmones, ir daugeliu jų nėra visiškai išsaugomas kainos signalas mažinti energijos poreikį ir didinti energijos vartojimo efektyvumą. Todėl Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad tikslinių paramos priemonių, į kurias reikia atsižvelgti vertinant, kaip laikomasi 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos¹¹, suma 2023 m. sudarys 0,2 % BVP (palyginti su 0,5 % BVP 2022 m.). Galiausiai tikimasi, kad 2023 m. valdžios sektoriaus balansui bus naudingas laipsniškas su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinių priemonių (apskaičiuota, kad jos sudarė 0,5 % BVP) panaikinimas;

¹⁰ Tas skaičius rodo tų priemonių, įskaitant einamųjų pajamų ir išlaidų, taip pat atitinkamais atvejais – kapitalo išlaidų priemones, poveikį metiniam biudžetui.

¹¹ 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacija dėl Ispanijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Ispanijos stabilumo programos (OL C 334, 2022 9 1, p. 70).

- (20) 2022 m. liepos 12 d. rekomendacijoje Taryba rekomendavo Ispanijai 2023 m. užtikrinti apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribojant nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimą, kad jis neviršytų vidutinio laikotarpio potencialios gamybos apimties augimo¹², atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Tuo pačiu Ispanija turėtų būti pasirengusi einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Ispanijai taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;

¹² Remiantis Komisijos 2023 m. pavasario prognoze, numatoma, kad Ispanijos vidutinio laikotarpio (10 metų) potencialios gamybos apimties augimo vidurkis nominaliaja verte bus 5,5 %.

(21) Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. fiskalinės politikos kryptis bus skatinamoji (-0,3 % BVP). Prieš tai, 2022 m., fiskalinės politikos kryptis buvo skatinamoji (-2,5 % BVP). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo iš esmės neutralus poveikis fiskalinės politikos kryptčiai 2023 m. turėtų sudaryti 0,2 % BVP. Todėl prognozuojamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitinka 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendaciją. Prognozuojamą nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų iš esmės neutralų poveikį daugiausia lemia sumažėjusios (tikslinės ir netikslinės) paramos priemonių grynosios išlaidos (1,0 % BVP) namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių. Pagrindiniai nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo veiksniai yra socialinių pervedimų padidėjimas, kurį lemia tolesnis pensijų susiejimas su ankstesne infliacija, ir didesnės išlaidos tarpiniam vartojimui. Numatoma, kad Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2023 m. sudarys 1,6 % BVP, o nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai turėtų sudaryti 0,1 procentinio punkto¹³. Todėl Ispanija planuoja finansuoti papildomas investicijas pasinaudodama Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis, taip pat, kaip numatoma, išlaikys nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas¹⁴. Ji planuoja finansuoti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat į energetinį saugumą, pavyzdžiui, sustiprintą pramonės politikos priemonę „España 2030“, būstų rekonstrukcijos ir miestų atnaujinimo planą ar kibernetinio saugumo ir 5G ryšio sritims skirtą paskatą, kurios finansuojamos Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;

¹³ Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

¹⁴ Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2023 m. sudarė 1,6 % BVP, o nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai sudarė 0,2 procentinio punkto. Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

- (22) 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitą sumažės iki 3,0 % BVP. 2024 m. sumažėjimas taip pat atspindi energijos priemonių laipsnišką panaikinimą. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2024 m. pabaigoje sumažės iki 109,1 %. Remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitą sudarys 3,3 % BVP. Tai atitinka 2023 m. stabilumo programoje numatomą deficitą. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP panašus: 109,1 % 2024 m. pabaigoje;
- (23) 2023 m. stabilumo programoje numatyta 2024 m. laipsniškai panaikinti energijos paramos priemonės, išskyrus mokestį, taikomą nenumatytam energetikos įmonių pelnui. Komisija taip pat daro prielaidą, kad 2024 m. bus laipsniškai panaikintos beveik visos energijos paramos priemonės (grynosios pajamos 2024 m. sudarys 0,1 % BVP). Tie įverčiai grindžiami prielaida, kad energijos kainos vėl nepradės didėti;
- (24) Reglamentu (EB) Nr. 1466/97 raginama siekti metinio struktūrinio biudžeto balanso pagerėjimo siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo, etalonu nustatant 0,5 % BVP pagerėjimą¹⁵. Atsižvelgiant į fiskalinio tvarumo aspektus ir poreikį sumažinti deficitą iki mažesnės nei 3 % Sutartyje nustatytos BVP pamatinės vertės, Komisijos nuomone, 2024 m. būtų tikslinga pagerinti struktūrinį balansą bent 0,7 % BVP. Vadovaujantis Komisijos metodika, kad būtų užtikrintas toks pagerėjimas, grynujų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių išlaidų¹⁶ augimas 2024 m. neturėtų viršyti 2,6 %, kaip nurodyta šioje rekomendacijoje. Be to, likusios energijos paramos priemonės (Komisijos dabartiniu vertinimu, 2023 m. jos sudarys 0,6 % BVP) turėtų būti laipsniškai panaikintos, jei tai bus įmanoma atsižvelgiant į energijos rinkos pokyčius ir pradėdant nuo mažiausiai tikslinių priemonių, o susijusios sutaupytos lėšos turėtų būti naudojamos valdžios sektoriaus deficitui mažinti.

¹⁵ Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnyje taip pat reikalaujama, kad valstybėms narėms, kurių valdžios sektoriaus skola viršija 60 % BVP arba kuriose yra didesnė skolos tvarumo rizika, būtų taikomas didesnis nei 0,5 % BVP koregavimas.

¹⁶ Grynosios pirminės išlaidos apibrėžiamos kaip nacionalinėmis lėšomis finansuojamos išlaidos, atėmus diskrecines pajamų priemones ir neįskaitant palūkanų išlaidų bei ciklinių nedarbo išlaidų.

- (25) darant prielaidą, kad politika nesikeis, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. grynosios nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės išlaidos padidės 1,4 %, o tai yra mažiau nei rekomenduojamas augimo tempas;
- (26) remiantis 2023 m. stabilumo programa, valstybės investicijos (išskyrus investicijas, finansuojamas pagal Priemonę) turėtų sumažėti nuo 2,7 % BVP 2023 m. iki 2,6 % BVP 2024 m. 2023 m. stabilumo programoje nurodomos reformos ir investicijos, kuriomis tikimasi prisidėti prie fiskalinio tvarumo ir tvaraus bei integracinio augimo. Tos reformos ir investicijos apima nuolatinę sistemą, kuria užtikrinama geresnė viešųjų išlaidų kokybė, priemonės, kuriomis siekiama užkirsti kelią mokestiniam sukčiavimui ir mokesčių slėpimui ir su jais kovoti, ir mokesčių sistemos reformą, siekiant padaryti ją įtraukesne, tvaresne ir pajėgia skatinti vidutinės trukmės ir ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą; šios priemonės taip pat įtrauktos į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą;
- (27) 2023 m. stabilumo programoje išdėstyta vidutinės trukmės fiskalinė kryptis iki 2026 m. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas palaipsniui sumažės iki 2,7 % BVP 2025 m. ir iki 2,5 % iki 2026 m. Todėl planuojama, kad 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas bus mažesnis nei 3 % BVP. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sumažės nuo 109,1 % 2024 m. pabaigoje iki 106,8 % iki 2026 m. pabaigos;

(28) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Ispanijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas sėkmingai įgyvendinamas. Ispanija pateikė tris mokėjimo prašymus, atitinkančius 121 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano tarpinę ir siektiną reikšmę, o bendra išmoka siekė 28 000 000 000 EUR. Įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą Ispanija yra viena iš labiausiai pažengusių valstybių narių. 2023 m. birželio 6 d. Ispanija pateikė iš dalies pakeistą savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, į kurį įtraukta naujų priemonių, dėl kurių jis padidėjo daugiau nei dvigubai. Kartu turėtų būti užtikrinti pakankami administraciniai gebėjimai, kad būtų galima veiksmingai ir efektyviai įsisavinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo lėšas, kitų Sąjungos fondų lėšas ir turimas nacionalines lėšas. Visų pirma Ispanija pasinaudos didesne Priemonės dotacijų suma. Į peržiūrėtą planą įtrauktas skyrius „REPowerEU“, kuris iš dalies bus finansuojamas papildomomis „REPowerEU“ dotacijomis. Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukus naują skyrių „REPowerEU“ bus sudarytos sąlygos finansuoti papildomas reformas ir investicijas, kuriomis remiamas Ispanijos strateginių tikslų energetikos ir žaliosios pertvarkos srityse įgyvendinimas. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 14 straipsnio 6 dalį Ispanija taip pat pateikė prašymą dėl 84 000 000 000 EUR papildomos paskolos paramos pagal Priemonę. Siekiant sėkmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, taip pat kitą plane nenumatytą ekonominę ir užimtumo politiką, kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už bendrą politinę darbotvarkę, tebėra svarbus sistemingas ir veiksmingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

- (29) 2022 m. Komisija patvirtino visus Ispanijos sanglaudos politikos programavimo dokumentus. Kad Ispanijoje būtų įgyvendinamos žalioji ir skaitmeninė pertvarkos, didinamas ekonominis ir socialinis atsparumas ir vykėtų darnus teritorinis vystymasis, labai svarbu sanglaudos politikos programas įgyvendinti sparčiai, užtikrinant papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, įskaitant skyrių „REPowerEU“;
- (30) be ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir sanglaudos politikos programose numatytų ekonominių ir socialinių uždavinių, Ispanija susiduria su keliais papildomais uždaviniais, susijusiais su žaliaja pertvarka, energetikos tinklų jungtimis, socialiniu ir įperkamu aukšto energinio efektyvumo būstu;
- (31) nepaisant to, kad Ispanija nėra dideliu mastu tiesiogiai priklausoma nuo Rusijos iškastinio kuro, 2022 m. išaugusios energijos kainos rodo, kad Ispanijai reikia sparčiau pereiti prie švarios energijos. Ispanija daro pažangą naudodama atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir yra viena iš valstybių narių, kurių įrengtoji vėjo ir saulės energijos galia yra didžiausia – apie 49,8 GW. Tam tikri leidimų išdavimo procedūrų patobulinimai, visų pirma susiję su pasigamintos energijos vartojimu, padėjo šaliai toliau daryti pažangą diegiant tas technologijas. Tačiau Ispanijoje vis dar yra daug neišnagrinėtų paraiškų dėl naujų atsinaujinančiosios energijos jėgainių. Tinklo pajėgumo apribojimai riboja tolesnį atsinaujinančiųjų energijos išteklių integravimą į elektros tinklą. Ispanija yra viena iš šalių, kurioje išmanieji skaitikliai sudaro didžiausią dalį, tačiau reikėtų papildomų investicijų į tinklo infrastruktūrą ir kaupimo pajėgumus, kad būtų galima integruoti papildomą atsinaujinančiųjų išteklių elektros energiją. Priemonės, kuriomis būtų galima paspartinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą, galėtų apimti tolesnį leidimų išdavimo procedūrų supaprastinimą ir skaitmenizavimą, spartesnį tinklo pajėgumų paskirstymą projektams ir paramą valdžios institucijų darbui tvarkant leidimus, užtikrinant tinkamus įgūdžius ir personalą tose institucijose, taip pat gerinant visų valdymo lygmenų koordinavimą. Be to, Ispanijos tarpvalstybinių elektros energetikos sistemų sujungimo lygis 2022 m. (5,4 %) vis dar gerokai mažesnis už 2020 m. (10 %) ir 2030 m. (15 %) sistemų sujungimo tikslus;

(32) Laikotarpiu nuo 2022 m. rugpjūčio mėn. iki 2023 m. kovo mėn. gamtinių dujų suvartojimas Ispanijoje sumažėjo 10,8 %¹⁷, palyginti su dujų suvartojimo vidurkiu per tą patį laikotarpį per ankstesnius 5 metus, – daugiau nei 7 % mažinimo tikslas, nustatytas Tarybos reglamente (ES) 2022/1369¹⁸. Ispanija skatinama toliau dėti pastangas, kad laikinai sumažintų dujų poreikį iki 2024 m. kovo 31 d. pagal Tarybos reglamentą (ES) 2023/706¹⁹. Tolesnės investicijos į efektyviai energiją vartojančius būstus padėtų sumažinti būsto įperkamumo problemas. Didelis perkamosios galios praradimas, tvarus nuomos kainų augimas ir didesnė hipotekos mokėjimai padidino būsto įperkamumo problemas, visų pirma pažeidžiamiesiems namų ūkiams. Įperkamo ir socialinio būsto pasiūla tebėra ribota ir yra gerokai mažesnė už Sąjungos vidurkį. Dabartiniame Ispanijos nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane numatyta iki 2030 m. renovuoti 1,2 mln. gyvenamųjų pastatų, o ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas apima maždaug trečdalį jų. Papildomų efektyviai energiją vartojančių būstų statymas vietovėse, kuriose pastebimas jų stygius, o rinkos nepalankios, be kita ko, vykdant renovaciją ir elektrifikaciją, gali padėti apriboti energijos vartojimą ir spręsti žaliosios pertvarkos klausimus, taip pat remti pažeidžiamus namų ūkius. Tikslingas socialinis ir įperkamas nuomojamas būstas, teikiamas bendradarbiaujant su privačiuoju sektoriumi, gali padėti sumažinti fiskalinį poveikį;

¹⁷ 10,8 % sumažėjimas apima gamtinių dujų suvartojimą Ispanijoje gaminant elektros energiją, kuri buvo eksportuojama į kaimyninę valstybę narę.

¹⁸ Ispanijai leista taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, todėl jos siektina reikšmė yra 7 %, o ne 15 %, kaip privalomo poreikio mažinimo atveju kilus Sąjungos masto pavojui, kaip nustatyta 2022 m. rugpjūčio 5 d. Tarybos reglamento (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių (OL L 206, 2022 8 8, p. 1) 5 straipsnio 7 dalyje.

¹⁹ 2023 m. kovo 30 d. Tarybos reglamentas (ES) 2023/706, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2022/1369, kiek tai susiję su dujų poreikio mažinimo priemonių taikymo laikotarpio pratęsimu ir jų įgyvendinimo ataskaitų teikimo bei stebėjimo sustiprinimu (OL L 93, 2023 3 31, p. 1).

- (33) transportas tebėra labai priklausomas nuo skystojo kuro. Šiame sektoriuje išmetama didelė dalis šiltnamio efektą sukeliančių dujų, jis taip pat prisideda prie oro taršos, kuri viršija Sąjungos vidurkį. Kaimo vietovėse susirūpinimą tebekelia nepakankama infrastruktūra ir galimybės naudotis viešuoju transportu. Elektromobilumo diegimas nepakankamai išvystytas tiek pasiūlos, tiek paklausos požiūriu. Iki 2030 m. užbaigus kurti pagrindinį greitųjų geležinkelių tinklą, įskaitant tarpvalstybinį, bus paspartintas perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui ir transportas taps mažiau priklausomas nuo iškastinio kuro. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytais priemonėmis galima pertvarkyti miestų ir didmiesčių transportą ir stiprinti transeuropinį transporto tinklą, padedant skaitmenizuoti sektorių ir diegti jame naujas technologijas;
- (34) kliūčių pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos kyla dėl to, kad žaliajai pertvarkai esminės svarbos turinčiuose sektoriuose ir profesijose, įskaitant poveikio klimatui neutralizavimo technologijų gamybos, diegimo ir techninės priežiūros sektorius, trūksta darbo jėgos ir įgūdžių. Siekiant sumažinti įgūdžių trūkumą ir skatinti įtrauktį į darbo rinką bei darbo jėgos persikirstymą labai svarbu turėti aukštos kokybės švietimo ir mokymo sistemas, atitinkančias kintančius darbo rinkos poreikius, ir tikslinių kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo priemonių. Siekiant pasinaudoti neišnaudota darbo jėgos pasiūla, šios priemonės turi būti prieinamos, visų pirma fiziniams asmenims ir sektoriuose bei regionuose, kuriuos žalioji pertvarka veikia labiausiai. Remiantis pateiktais duomenimis, 2022 m. Ispanijoje trūko darbuotojų keliuose profesijose, kuriose reikia specialių su žaliaja pertvarka susijusių įgūdžių ar žinių, pavyzdžiui, elektronikos inžinerijos technikų;
- (35) atsižvelgdama į Komisijos vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2023 m. stabilumo programą, o jos nuomonė²⁰ atspindėta 1 rekomendacijoje;

²⁰ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

- (36) atsižvelgdama į euro zonos valstybių narių ekonomikų glaudžias tarpusavio sąsajas ir jų kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis šių veiksmų: i) išlaikyti skolos tvarumą ir susilaikyti nuo plačiabazės paramos visuminei paklausai 2023 m., tikslingiau orientuoti fiskalines priemones, kurių imtasi didelių energijos kainų poveikiui švelninti, ir apsvarstyti tinkamus laipsniško paramos nutraukimo būdus, kadangi energijos kainų spaudimas mažėja; ii) išlaikyti dideles viešąsias investicijas ir skatinti privačiąsias investicijas žaliajai ir skaitmeninei pertvarkoms remti; iii) remti darbo užmokesčio pokyčius, kuriais švelninamas perkamosios galios praradimas, kartu ribojant antrinį poveikį infliacijai, toliau tobulinti aktyvią darbo rinkos politiką ir spręsti įgūdžių trūkumo problemą; iv) gerinti verslo aplinką ir užtikrinti, kad energijos parama įmonėms būtų ekonomiškai efektyvi, laikina, tikslingai nukreipta gyvybingoms įmonėms ir išlaikytų žaliosios pertvarkos paskatas, ir v) išsaugoti makrofinansinį stabilumą ir stebėti rizikas, o kartu tęsti darbą siekiant baigti kurti bankų sąjungą. Ispanijai skirtomis 1, 2 ir 3 rekomendacijomis prisidedama prie pirmos, antros ir trečios 2023 m. euro zonai skirtų rekomendacijų įgyvendinimo;
- (37) atsižvelgdama į Komisijos atliktą nuodugnią apžvalgą ir vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2023 m. nacionalinę reformų programą ir 2023 m. stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį atspindėtos 1 rekomendacijoje. 1 rekomendacijoje nurodyta politika padeda mažinti pažeidžiamumą, susijusį su didele valdžios sektoriaus skola. 2 rekomendacija padeda įgyvendinti 1 rekomendaciją. 1 rekomendacijoje nurodyta politika padeda tiek naikinti disbalansą, tiek pagal 36 konstatuojamąją dalį įgyvendinti 2023 m. euro zonai skirtas rekomendacijas,

REKOMENDUOJA Ispanijai 2023 ir 2024 m. imtis šių veiksmų:

1. Kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones, valdžios sektoriaus deficitui mažinti panaudojant su tuo susijusias sutaupytas lėšas. Jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis naujų paramos priemonių arba toliau taikyti esamas paramos priemones, užtikrinti, kad tokiomis paramos priemonėmis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją.

Užtikrinti apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribojant nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių išlaidų nominalų padidėjimą 2024 m., kad jis neviršytų 2,6 %²¹.

Išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrinti veiksmingą dotacijų pagal Priemonę ir kitų Sąjungos fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas.

Laikotarpiu po 2024 m. toliau vykdyti vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę laipsniško ir tvaraus konsolidavimo strategiją, kartu vykdant investicijas ir reformas, kuriomis skatinamas didesnis tvarus augimas, kad būtų užtikrinta apdairi vidutinės trukmės fiskalinė būklė.

2. Palaikyti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimo stabilų tempą ir, neseniai pateikus jo papildymą, įskaitant skyrių „REPowerEU“ ir papildomą paskolos prašymą, skubiai pradėti susijusių priemonių įgyvendinimą. Toliau užtikrinti pakankamus administracinius gebėjimus, atsižvelgiant į planuojamą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano apimties padidėjimą. Tęsti spartų sanglaudos politikos programų įgyvendinimą, užtikrinant glaudų papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu.

²¹ Apskaičiuota, kad tai atitinka metinį struktūrinio biudžeto balanso pagerėjimą bent 0,7 % BVP 2024 m., kaip aprašyta 24 konstatuojamojoje dalyje.

3. Mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro. Spartinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą, be kita ko, toliau paprastinant ir skaitmenizuojant leidimų išdavimo procedūras, remiant leidimus išduodančių institucijų darbą, gerinant prieigą prie tinklo ir investuojant į energijos kaupimą, elektros energijos perdavimą ir paskirstymą bei tarpvalstybines elektros energetikos sistemos jungtis. Didinti socialinių ir įperkamų efektyviai energiją vartojančių būstų prieinamumą, be kita ko, vykdant renovaciją, spartinti pastatų elektrifikavimą ir elektromobilumo skverbimąsi. Dėti daugiau politikos pastangų siekiant suteikti ir įgyti žaliajai pertvarkai reikalingų įgūdžių ir kompetencijų.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė
